

MINISTERUL EDUCATIEI SI CERCETARII

Str. Gen. Berthelot 28-30, Sector 1, Bucuresti – 70738

PROGRAMA PENTRU OBTINEREA DEFINITIVATULUI ȘI A GRADELOR DIDACTICE II ȘI I

EDUCATOARE/INSTITUTORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

În contextul actual al reformei învățământului, cadrul didactic se află în fața unei reale provocări, expresie a luptei cu inerția și a manifestării libere a competenței profesionale.

Competența profesională este îmbinarea armonioasă și utilizarea eficientă a cunoștințelor, deprinderilor și atitudinilor în activitatea la grupă, în vederea obținerii rezultatelor așteptate la locul de muncă. A fi competent într-o ocupație înseamnă:

- a aplica cunoștințe de specialitate;
- a folosi deprinderi specifice;
- a analiza și a lua decizii;
- a folosi creativitatea;
- a lucra cu alții ca membru al unei echipe;
- a comunica eficient;
- a se adapta la mediul de muncă specific;
- a face față situațiilor neprevăzute.

Pentru profesia de educatoare, printre altele, **standardul ocupațional** face următoarea descriere: *“Educatoarea instruește și educă prin joc, sprijină și promovează dezvoltarea copiilor de vârstă preșcolară, urmărind obiective cognitive și de limbaj, psiho-motorii, de educare a afectivității, ale educației estetice și ale educației pentru societate. Menirea educatoarei este de a facilita fiecărui copil să-și urmeze drumul său personal de evoluție, oferindu-i suport pentru integrarea în viața socială și activitatea școlară.”*

I. SCOP ȘI OBIECTIVE GENERALE:

Programa pentru obținerea definitivatului și a gradelor didactice II și I, ca educatoare, are ca **scop** corelarea și actualizarea conținutului didacticii specialității cu noile achiziții din pedagogie, psihologie și didactică în vederea perfecționării continue a cadrelor didactice, în așa fel încât, calitatea prestației didactice a acestora să corespundă standardului ocupațional specific.

Obiectivele generale ale programei:

- aprofundarea cunoștințelor de bază din specialitate (pedagogie și psihologie preșcolară, metodică predării activităților instructiv-educative în grădinița de copii, literatura pentru copii) și aplicarea acestora în contexte variate;
- actualizarea cunoștințelor de metodică a specialității;
- cultivarea creativității individuale și de grup în procesul didactic;
- orientarea pregătirii pe dimensiunea socio-educatională și managerială.

Programa este construită pe competențe, vizând practici specifice procesului de predare-învățare-evaluare în învățământul preșcolar.

II. COMPETENȚELE VIZATE:

1. identificarea și selectarea conținuturilor adecvate vârstei preșcolare, în concordanță cu obiectivele programei, pentru toate categoriile de activități;
2. identificarea și rezolvarea eficientă a problemelor apărute în procesul didactic, aplicând strategii didactice optime și adecvate nivelului de vârstă, tipului și categoriei de activitate;
3. realizarea unor activități de învățare integrată, stimulând creativitatea și flexibilitatea în gândire a copiilor preșcolari, precum și participarea activă a acestora la propria formare și dezvoltare;
4. operarea eficientă cu conceptele domeniului psihopedagogic în procesul de elaborare a planificărilor calendaristice, a programelor pentru activitățile opționale sau pentru extinderi și a planificării activităților în cadrul acestor activități, a proiectelor didactice;
5. selectarea și aplicarea unor metode de evaluare adecvate obiectivelor sau comportamentelor vizate;
6. aplicarea tehnicilor comunicării eficiente cu grupul de copii, conform principiilor interacțiunii educaționale;
7. aplicarea unor forme de management al grupei în funcție de activitatea proiectată.

III. DISCIPLINE DE EXAMEN ȘI FORMULA DE EXAMINARE:

- **Definitivat:** Limba și literatura română (cu elemente de metodica predării limbii și literaturii române la nivelul preșcolar) – **scris**; Metodica predării activităților instructiv-educative în grădinița de copii – **oral**; Pedagogie și psihologie – **scris**; Proba practică (**inspecția la clasă**).
- **Gradul II:** Literatura pentru copii (cu elemente de metodica predării limbii și literaturii române la nivelul preșcolar) – **scris**; Metodica predării activităților instructiv-educative în grădinița de copii – **scris**; Pedagogie și psihologie – **oral**; Proba practică (**inspecția la clasă**).
- **Gradul I:** Elaborarea lucrării metodico-științifice pentru obținerea gradului didactic I - **scris**; Susținerea lucrării - **oral**; Proba practică (**inspecția la clasă**).

IV. DOMENII DE COMPETENȚĂ – pentru probele *Limba și literatura română* și *Literatura pentru copii*

1. Didactica comunicării (elemente de comunicare orală și scrisă în învățământul preșcolar)

- Abordarea textului literar destinat copiilor de vârstă preșcolară (ghidarea copiilor preșcolari spre receptarea și înțelegerea adecvată a textului literar specific);
 - didactica textului literar epic și a textului dramatic, precum și didactica poeziei (concepte de teorie literară specifice, modalități de receptare și înțelegere eficientă a textului literar și a diferențelor sesizabile la această vârstă între genurile literare).
- Abordarea textului nonliterar (științific, publicistic, publicitar) din perspectiva caracteristicilor stilurilor funcționale și a funcțiilor comunicării;
- Rolul educatoarei în conturarea unor modele de exprimare și a unor atitudini care facilitează comunicarea;
- Soluții de prevenire și depășire a blocajelor în comunicare (tehnici de ascultare activă, învățare prin cooperare, tehnici nonverbale și de exprimare a sentimentelor etc.);
- Tipuri de întrebări și adecvarea acestora la tema abordată;
- Abordarea textului scris și a comunicării scrise în învățământul preșcolar
 - rolul instrumentelor de comunicare scrisă în stimularea interesului pentru lectură și în pregătirea preșcolarului pentru etapa de citit-scris din clasa I
 - sesizarea unor diferențe între scrisul de mână și scrisul de tipar;
 - scrierea unor etichete, bilețele, notițe, felicitări etc.
 - scrierea de litere/cifre
- Abordarea limbajelor diferitelor arte/științe din perspectiva codurilor specifice ale acestora (muzică, pictură, sculptură, cinematografie/fotografie, astrologie, geografie, heraldica et.)

2. Didactica limbii române

- Strategii de abordare a noțiunilor de fonetică și fonologie cu copiii preșcolari (Silaba; Reguli de despărțire a cuvintelor în silabe; Accentul)
- Strategii de abordare a noțiunilor de morfologie și sintaxă cu copiii preșcolari
 - Părțile de vorbire (definiție, clasificare, funcții sintactice)
 - Părțile de propoziție (definiție, clasificare)
 - Propoziția și felul propozițiilor
- Strategii de abordare a noțiunilor de vocabular cu copiii preșcolari
 - Sensul cuvintelor
 - Relații semantice între cuvinte (sinonime, antonime, omonime, paronime)
 - Îmbogățirea vocabularului (mijloace interne, mijloace externe)

3. Didactica exprimării orale

- Strategii de învățare și exersare a ascultării active la preșcolari
- Strategii de învățare și exersare a alcătuirii diverselor tipuri de discurs oral în perioada preșcolarității (povestirea, rezumatul, caracterizarea, dialogul, monologul, rimele, interviul)

V. DOMENII DE COMPETENȚĂ – pentru proba de *Metodica predării activităților instructiv-educative în grădinița de copii*

1. Documentele educatoarei

- Cunoașterea și aplicarea legislației specifice: Legea învățământului, Statutul personalului didactic, Regulamentul de funcționare și organizare a învățământului preșcolar, Regulamentul de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar.
- Cunoașterea și aplicarea prevederilor documentelor de curriculum specific: Programa activităților instructiv-educative în grădinița de copii, Ghidul de aplicare a programei pentru învățământul preșcolar, Planul de învățământ și metodologia de aplicare a planului pentru învățământul preșcolar, Scrisori metodice pentru aplicarea programei instructiv-educative în grădinița de copii.
- Cunoașterea și utilizarea corectă a documentelor de evidență a activității educatoarei: Catalogul grupei, Caietul de evidență a prezenței și a activității educatoarei (planificarea calendaristică și planificarea tematică), Fișa psihopedagogică a copilului
- Realizarea unei proiectări și a unei planificări eficiente: coerența demersului, corelarea conținuturilor și a activităților pe verticală și pe orizontală, corespondența conținuturilor și a formelor de evaluare cu obiectivele/comportamentele stabilite**.

2. Didactica activităților instructiv-educative din învățământul preșcolar. Curriculum și proiectare didactică

2.1. Didactica desfășurării principalelor categorii de activități instructiv-educative:

- Activitățile de educarea limbajului;
- Activitățile matematice;
- Activitățile de cunoașterea mediului;
- Activitățile artistico-plactice;
- Activitățile practice;
- Activitățile de educație pentru societate;
- Activitățile de educație fizică;
- Activitățile liber-alese;
- Activitățile opționale;
- Extinderile.

2.2. Jocul – principala formă de activitate în grădinița de copii. Criterii de clasificare și tipuri de joc.

2.3. Forme și mijloace de realizare a obiectivelor activităților;

- Organizarea activităților cu grupa întreagă, cu grupuri mici și individual;
- Principalele mijloace de realizare a obiectivelor activităților cu preșcolarii: convorbirea, jocul didactic, jocul logic, lectura după imagini, povestirea, lectura educatoarei, jocul-exercițiu, observarea.

2.4. Proiectarea activității didactice:

- Cerințe ale unei proiectări eficiente;
- Variante de proiectare didactică a activităților, în viziune integrată (metoda proiectelor la vârstele timpurii, activități bazate pe inteligențe multiple)**;
- Etapele proiectării didactice;
- Structura proiectului de activitate didactică.

3. Evaluarea

- Specificul evaluării în învățământul preșcolar (evaluarea inițială, evaluarea continuă, evaluarea sumativă)
- Metode tradiționale și alternative de evaluare folosite în învățământul preșcolar (proiectul, portofoliul, autoevaluarea, lucrarea colectivă, observarea sistematică a comportamentului copiilor, chestionarul, fișa de evaluare etc.)
- Rolul educatoarei în procesul de evaluare a copilului preșcolar.

4. Managementul clasei

- Organizarea activităților didactice în grădinița de copii (activități comune, activități alese, jocuri, activități opționale, extinderi). Clasificare, forme specifice de organizare.
- Construirea mediului educațional din perspectiva noii abordări educaționale a activității instructiv-educative în grădinița de copii
- Gestionarea și rezolvarea situațiilor conflictuale**

5. Colaborarea grădiniței cu alte medii educative:

- Colaborarea grădiniță-familie. Consilierea și educația părinților.
- Colaborarea grădiniță-școală.
- Colaborarea grădiniței cu alte instituții/persoane din comunitate**.

VI. DOMENII DE COMPETENȚĂ – pentru proba de *Pedagogie și psihologie*

1. Problematica educației și a învățământului în societatea contemporană. Inovație și reformă în școala românească – învățământ preșcolar

- Educația și provocările lumii contemporane: criza mondială a educației, procese ale tranziției, soluții generale și specifice
- Inovație și reformă în învățământul preșcolar românesc – finalități, tendințe, politici și practici educaționale (implicarea părinților și a comunității în viața grădiniței). Managementul schimbărilor în învățământ
- Alternative la învățământul preșcolar din România: Waldorf, Step by Step, Montessori, Planul Yena, PETAS**
- Generalizarea grupei pregătitoare în învățământul preșcolar românesc. Implicațiile psihopedagogice ale acestui demers

2. Educabilitatea. Factorii devenirii ființei umane

- Conceptul de educabilitate.
- Teorii privind educabilitatea: teoria ereditaristă, teoria ambientalistă, teoria dublei determinări – esențe (mecanisme), limite.
- Ereditatea – premisa naturală a dezvoltării psihoindividuale a copiilor în grădiniță*.
- Mediul – cadru socio-uman al dezvoltării psihoindividuale*.
- Educația – factor determinant al dezvoltării psihoindividuale*.
- Specificul influențelor educative și ale mediului la copilul preșcolar**.

3. Structura și dinamica personalității copilului preșcolar

- Conceptul de personalitate:
 - Modele de abordare a personalității – modelul trăsăturilor, modelul factorial, modelul umanist, modelul psihanalitic;
 - Structura personalității – temperament, aptitudini, caracter. Unitatea și dinamica lor. Perspective noi în abordarea structurii personalității.
- Caracteristicile dezvoltării psiho-fizice ale copilului preșcolar*.

- Dimensiunea creativă a personalității. Formare, dezvoltare, exprimare, afirmare în plan individual și social a copilului preșcolar**.
- Metode și tehnici de cunoaștere a personalității copilului preșcolar**.

4. Problematica sistemului instituțional de învățământ și a procesului educativ în învățământul preșcolar

- Sistemul de învățământ – concept, funcții, structură, tendințe de evoluție.
- Procesul instructiv-educativ din grădiniță – concept, funcții, structură. Dimensiuni generale (funcțională, structurală, operațională). Caracteristici generale (interacțiunea educatoare – copii, interdependența informativ – formativ, reglarea – autoreglarea). Specificul abordării comunicaționale în învățământul preșcolar.
- Analiza procesului de învățământ la nivelul interacțiunii: evaluare inițială – predare – învățare – evaluare în învățământul preșcolar.
- Interdependența formal – nonformal – informal la nivelul procesului instructiv-educativ din grădiniță**.
- Sistemul principiilor didactice - fundamentare și relevanță pentru învățământul preșcolar.

5. Finalitățile educației. Ideal, scopuri, obiective

- Definirea și analiza conceptelor: finalitate, ideal, scop, obiectiv, sarcină, profilul educațional al copilului preșcolar. Clasificarea obiectivelor*.
- Taxonomia finalităților. Criterii și sisteme de referință în clasificare: macro – micro (finalități de sistem – finalități de proces); grad de generalitate (obiective generale/ specifice/ intermediare; obiective – cadru, obiective de referință; concrete/ operaționale); conținut psihologic (obiective cognitive, afective, psihomotorii); competențe generale și specifice; temporalitate; măsurabilitate ș.a.**
- Operaționalizarea obiectivelor educaționale. Concept, model, relevanță, practică, limite. Aplicații pentru principalele tipuri de activități.

6. Învățarea în grădiniță. Orientări contemporane în teoria și practica învățării în grădiniță

- Conceptul de învățare în grădiniță. Mecanisme și procesualitate. Forme, tipuri și niveluri de învățare*.
- Teorii ale învățării (B.F. Skinner, J. Piaget, L.S. Vagotski, D.P. Ausubel, R. Gagne etc.)**.
- Condiții interne ale învățării în grădiniță: procesele cognitive, afective, volitive; motivația – geneză, dinamică, forme, structuri motivațional -atitudinale. Legea optimului motivațional**.
- Condiții externe ale învățării în grădiniță: statutul educatoarei, mediul grădiniței și al grupeii de copii preșcolari, mediul socio-familial, factori ergonomici și de igienă ai învățării**.

- Interdependența dintre condițiile interne și externe ale învățării. Valorificare și optimizare**.
- Specificul învățării la copilul preșcolar*.

7. Probleme teoretice și practice ale curriculumului. Reforma curriculumului în învățământul preșcolar românesc

- Analiza conceptelor: curriculum, arie curriculară, ciclu curricular, conținut al învățământului, activitate*.
- Relația dintre obiective – conținuturi, metode de predare – învățare – evaluare.
- Factori determinanți și surse generatoare în elaborarea curriculum-ului**.
- Tipuri de curriculum: core curriculum (de bază, trunchi comun) – curriculum la dispoziția școlii, analiza raporturilor obligatoriu - opțional, formal - nonformal, național – local, extindere-aprofundare.
- Orientări și practici noi în organizarea curriculum-ului: interdisciplinaritate, organizare modulară, organizare de tip integrat, curriculum diferențiat și personalizat**.
- Documente curriculare: planul-cadru, programele școlare, manualele, materialele-suport (ghiduri, portofolii, culegeri etc.). Metodologia aplicării lor în grădiniță.

8. Strategii formativ-educative specifice învățământului preșcolar

- Delimitări conceptuale: metodologie, strategie, metodă, procedeu, mijloc. Analiza interdependențelor. Rolul integrator al strategiilor didactice.
- Sistemul metodelor de învățare. Clasificarea și caracteristicile principalelor grupe de metode. Specificul metodelor de instruire pentru învățământul preșcolar.
- Descrierea metodelor de instruire. Fundamente și posibilități de aplicare eficientă, activizatoare, creativă*.
- Mijloace didactice și suporturi tehnice de instruire: rol, funcții, valențe formative.
- Instruirea asistată de calculator – direcție strategică în perfecționarea metodologiei și tehnologiei instruirii (aplicații în domeniul preșcolar)**.

9. Proiectarea pedagogică a activităților formativ-educative. Moduri și forme de organizare a activităților formativ-educative

- Conceptul de proiectare pedagogică. Funcțiile proiectării pedagogice: anticipare, orientare, organizare, dirijare, reglare-autoreglare, decizie, inovare.
- Etapele proiectării pedagogice: definirea obiectivelor și a sistemului de referință spațio-temporal, determinarea conținuturilor; stabilirea criteriilor și a instrumentelor de evaluare.
- Niveluri ale proiectării pedagogice. Finalizarea proiectării pedagogice:
 - proiecte elaborate pe: ciclu, an, semestru, săptămână, oră;
 - proiecte elaborate pe: arii curriculare, disciplină școlară, temă, subiect.

- Unitate și diversitate în proiectarea activităților de instruire și educație. Modele de proiectare a activităților comune, a activităților alese, opționale, extrașcolare.
- Grile de evaluare. Criterii de autoevaluare**.
- Moduri și forme de organizare a activităților didactice: concept, tipologie (frontal, pe grupe, individual etc.). Alte forme de organizare.
- Aplicații: proiectarea unui sistem de lecții, de alte activități școlare și extrașcolare**.

10. Interculturalitatea în educație

- Premise teoretice ale pedagogiei interculturale*
- Abordarea interculturală în educație
- Strategii, metode de educație interculturală în învățământul preșcolar**

CONȚINUTURI pentru domeniul literatura română

- **Genul liric – lirica populară**
 - Colinde*
 - Sorcova*
 - Cântecul de leagăn**
 - Proverbe, zicători, ghicitori**
 - Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători)**
- **Genul liric – lirica cultă**
 - Elena Farago** – “Cățelușul șchiop”, “Gândăcelul”, “Pedeapsa măței”, “Doi frați cuminiți”
 - George Coșbuc – „Nunta Zamferei”**, „Noapte de vară”**, “Iarna pe uliță”, “La oglindă”, “Povestea găștelor”, “La Paști”, “Vine ploaia”, “Sosirea rândunicii”
 - George Topârceanu – “Rapsodii de toamnă”**, “Rapsodii de primăvară”**, “Balada unui greier mic”*
 - Mihai Eminescu – „Luceafărul”**, „Sara pe deal”**, “Revedere”, “Scrisoarea III”, “Somnoroase păsărele”
 - Nichita Stănescu* - „Cântec”
 - Octavian Goga* - „Noi”, „Dăscălița”
 - Otilia Cazimir** – “Pentru tine, primăvară”, “Gospodina”, “Scrisoare”, “Baba Iarna intră-n sat”, Uite, vine Moș Crăciun”, “Furnica”
 - Tudor Arghezi – „Testament”**, “Zdreanță”, “Tâlharul pedepsit”, “Iscoada”, “O furnică”
 - Vasile Alecsandri – “Pasteluri” (două, la alegere).
- **Genul epic**
 - „Miorița”*
 - „Meșterul Manole”*
 - „Legenda Vrâncioaiei”*

- Barbu Șt. Delavrancea – “Bunicul”, “Bunica”
- Dumitru Almaș – „Legende istorice”
- Emil Gârleanu – “Căprioara”, “Când stăpânul nu-i acasă”
- Ion Creangă – “Amintiri din copilărie”, “Povestea lui Harap-Alb”, “Capra cu trei iezi”, “Fata babei și fata moșului”, “Ursul păcălit de vulpe”, “Punguța cu doi bani”
- Ion Luca Caragiale – “Vizită...”, “Dl.Goe...”, “Bubico”
- Ion Alexandru Brătescu -Voinești – “Puiul”
- Ioan Slavici – “Doi feți cu stea în frunte”, „Florița din codru”**
- Ionel Teodoreanu* - „La Medeleni”
- Mihai Eminescu** – „Făt-Frumos din lacrimă”
- Mihail Sadoveanu** – “Dumbrava minunată”
- Petre Dulfu – “Isprăvile lui Păcală”
- Petre Ispirescu – “Prâslea-cel-voinic”, “Greuceanu”, „Sarea în bucate”**

• **Genul dramatic**

- Barbu Șt. Delevrancea – “Apus de soare”
- Ion Luca Caragiale – “O scrisoare pierdută”
- Vasile Alecsandri - „Sânziana și Pepelea”*, „Chirița în provincie”**
- Victor Eftimiu** - „Înșir’te mărgărite”

NOTĂ: * - domenii de competență sau conținuturi care vor fi parcurse numai pentru examenul de definitivat

** - domenii de competență sau conținuturi care vor fi parcurse numai pentru examenul de gradul II

Toate celelalte enunțuri (fie ele domenii de competență sau conținuturi) sunt valabile și pentru examenul de definitivat și pentru cel de gradul II.

BIBLIOGRAFIE

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

1. Călinescu, G. – *Istoria literaturii de la origini până în prezent*, Ed.Minerva, București, 1982
2. Cioculescu, Șerban; Streinu, Vladimir și Vianu, Tudor – *Istoria literaturii române moderne*, Ed.Eminescu, București, 1985
3. Căndroveanu, Hristu – *Literatura română pentru copii*, Ed.Albatros, 1988
4. Cojocar, Mihaela – *Literatura română pentru copii*, Ed.Universității din Ploiești, 2004
5. Gafița, Viniciu – *Bibilografie de literatură română pentru copii*, Ed.Ion Creangă, București, 1978

6. Piru, Al. – *Istoria literaturii române de la început până azi*, Ed.Univers, București, 1981
7. Rațiu, Iuliu – *O istorie a literaturii pentru copii*, Biblioteca Bucureștilor, 2003
8. *** - *Dicționarul Scriitorilor Români*, 4 vol., Ed.Fundației Culturale Române, 1995-2003
9. *** - *Dicționarul cronologic al romanului românesc de la origini și până la 1989*, Ed.Academiei Române, 2004
10. *** *Gramatica limbii române*, vol.I, II, Ed.a II-a, Ed.Academiei, București, 1966
11. *** *Îndreptar ortografic, ortoepic și de punctuație*, Ed.Academiei, București, 2001
12. *** *Dicționarul Ortografic, Ortoepic și Morfologic al limbii române, ediția a II-a revizuită și adăugită*, Academia Română, Ed.Univers Enciclopedic, București, 2005
13. Avram, Mioara – *Gramatica pentru toți*, Ed.Humanitas, București, 1997
14. Coteanu, Ion – *Limba română contemporană*, E.D.P., București, 1985
15. Coteanu, Ion – *Gramatica de bază a limbii române*, Ed.Albatros, București, 1982
16. Dona Dindelegan, Gabriela – *Teorie și analiză gramaticală*, Ed.Coresi, București, 1994
17. Hristea Teodor și colectivul – *Sinteze de limba română, ediția a II-a*, E.D.P., București, 1981
18. Manualele de literatură română (clasele IX-XII) pentru școli normale

METODICA PREDĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN GRĂDINIȚA DE COPII

1. Barta, Andrei și Dragomir, Petrică – *Deprinderi motrice la preșcolari*, Ed. V&I Integral, București, 1995
2. Bizdună, Maria și Alexandrina Neagu – *Texte pentru educația limbajului la preșcolari*, Ed.PROGnosis, București, 2000
3. Breben, Silvia și Matei, Elena – *Cunoașterea mediului – ghid pentru învățământul preșcolar*, Ed.Radical, Craiova, 2001
4. Cucoș, Constantin – *Pedagogie generală*, Ed.Polirom, Iași, 2000
5. Cerghit, Ioan (coord.) – *Curs de pedagogie*, T.U.B., București, 1998
6. Cerghit, I, Radu, I.T., Popescu, E., Vlăsceanu, L. – *Didactica (manual pentru clasa a X-a, școli normale)*, EDP, București, 1995
7. Dumitrana, Magdalena – *Educarea limbajului în învățământul preșcolar*, vol.I și II, Ed.Compania, București, 1999, 2001
8. Dumitrana, Magdalena – *Activitățile matematice în grădiniță – ghid practic*, Ed.Compania, București, 2002
9. Dumitrana, Magdalena – *Copilul, familia și grădinița*, Ed.Compania, București, 2000
- Gongea, Elena; Ruiiu, Georgeta și Breben, Silvia – *Activități bazate pe inteligențe Multiple*, Ed.Reprograph, Craiova, 2002
10. Ionescu, Miron – *Clasic și modern în organizarea lecției*, Ed.Dacia, Cluj-Napoca, 1972
11. Kolumbus, E.S. – *Didactica preșcolară ("It is tomorrow yet?" – titlu original, traducere în limba română de Magdalena Dumitrana)*, Ed.V&I Integral, București, 1998
12. Landsheere, G. și Landsheere V. – *Definirea obiectivelor educaționale (trad.)*, E.D.P. București, 1979

13. Mitu, Florica – *Metodica activităților de educare a limbajului*, Ed.Pro Humanitas, București, 2000
14. Păiși, Lăzărescu, Emilia și Ezechil, Liliana – *Laborator preșcolar*, Ed.V&I Integral, București, 2001
15. Popa, Valerica – *Activitățile de educație plastică în grădiniță*, Ed.V&I Integral, București, 2000
16. Preda, Viorica – *Copilul și grădinița*, Ed.Compania, București, 1999
17. Preda, Viorica – *Educația pentru știință*, Ed.Compania, București, 2000
18. Rafailă, Elena – *Educarea creativității la vârsta preșcolară*, Ed.Aramis, București, 2003
19. Voiculescu, Elisabeta – *Pedagogie preșcolară*, Ed.Aramis, București, 2001
20. Voiculescu, Florea – *Elaborarea obiectivelor educaționale. Teorie, cercetări, aplicații*, Ed.Imago, Sibiu, 1995
21. Vrașmaș, Adina, Ecaterina – *Consilierea și educația părinților*, Ed.Aramis, București, 2002
22. *** *Programa activităților instructiv-educative în grădinița de copii*, Ed.V&I Integral, București, 2000
23. *** *Documentar metodic*, Ed.V&I Integral, București, 2001
24. *** *Metoda proiectelor la vârstele timpurii*, Ed.V&I Integral, București, 2002
25. *** *Grădinița, altfel*, Ed.Miniped, București, 2003

PEDAGOGIE ȘI PSIHOLOGIE

1. Legea Învățământului 84/95, cu completările și modificările ulterioare
2. Legea privind Statutul Personalului Didactic, nr. 128/1997, cu modificările și completările ulterioare
3. *** Curriculum Național, Cadru de referință, M.E.N. – C.N.C., Buc., Ed. Corint, 1998.
4. Albu, Gabriel, *O psihologie a educației*, Ed.Institutului European, Iași, 2005
5. Antonesei, L., *Introducere în pedagogie. Dimensiuni axiologice și transdisciplinare ale educației*, Iași, Ed. Polirom, 2002.
6. Antonesei, L., *Paideia. Fundamentele culturale ale educației*, Iași, Ed. Polirom, 2000.
7. Atkinson, R.L., Atkinson, R.C., Smith, E.E., Bem, D.I., *Introducere în psihologie*, Ed. Tehnică, Buc., 2002.
8. Badea, E., *Caracterizarea dinamică a copilului și a adolescentului de la 3 la 17-18 ani*, Buc., Ed. Tehnică, 1997.
9. Bârsănescu, Șt., *Unitatea pedagogiei contemporane ca știință*, Buc., E.D.P., 1976.
10. Birch, A., Hayward, Sh., *Diferențe interindividuale*, Buc., Ed. Tehnică, 1999.
11. Bârzea, C., (coord.), *Reforma învățământului în România: condiții și perspective*, Buc., Ed. I.S.E., 1993.
12. Braconnier, A., *Copilul tău de la 10 ani până la 25 de ani*, Ed. Teora, Buc., 2001
13. Cerghit, I., Vlăsceanu, L., *Curs de pedagogie*, T.U.B., Buc., 1998.
14. Cerghit, I., Neacșu, I., Negreț, I., Pânișoară, O., *Prelegeri pedagogice*, Iași, Ed. Polirom, 2001.

15. Chomski, N., Piaget, J., *Teoriile limbajului - teoriile învățării*, Buc., Ed. Politică, 1988.
16. Cozma, T., (coord.), *O nouă provocare pentru educație: interculturalitatea*, Iași, Ed. Polirom, 2000.
17. Crețu, C., *Curriculum diferențiat și personalizat*, Iași, Ed. Polirom, 1998.
18. Crețu, C., *Conceptul de curriculum (etimologie, evoluții semantice ale conceptului de curriculum, definiții, componentele curriculumului, tipuri de curriculum) în Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice*, (coord. Cucos, C.), Iași, Ed. Polirom, 1998.
19. Cristea, S., *Dicționar de termeni pedagogici*, Buc., E.D.P., 1998.
20. Cristea, S., *Fundamentele pedagogice ale reformei învățământului*, Buc., E.D.P., 1991.
21. Cristea, S., *Formele educației. Sistemul de educație în Pedagogie*, vol. I, Pitești, Ed. Hardiscom, 1997.
22. Cristea, S., *Finalitățile educației în Pedagogie*, vol. I, Pitești, Ed. Hardiscom, 1996.
23. Cristea, S., *Obiectivele pedagogice ale procesului de învățământ în Pedagogie*, vol 2. Pitești, Ed. Hardiscom, 1997.
24. Cristea, S., *Proiectarea curriculară în Pedagogie*, vol. 2, Pitești, Ed. Hardiscom, 1997.
25. Cucos, C. (coord.), *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice*, Iași, Ed. Polirom, 1998.
26. Cucos, C., *Pedagogie*, ed. a II-a, revizuită și adăugită, Ed. Polirom, Iași, 2002.
27. Cucos, C., *Finalitățile educației în Pedagogie*, Iași, Ed. Polirom, 2002
28. Cucos, C., *Delimitări conceptuale: conținut al învățământului și curriculum în Pedagogie*, Iași, Ed. Polirom, 1996.
29. Cucos, C., *Educația. Dimensiuni culturale și interculturale*, Iași, Ed. Polirom, 2000.
30. Dasen, P., Perregaux, Ch., Rey, M., *Educația interculturală. Experiențe. Politici. Strategii*, Iași, Ed. Polirom, 1999.
31. De Lansheere, G., *Evaluarea continuă a elevilor și examenele*, Buc., E.D.P., 1975.
32. De Landsheere, V., De Landsheere, G., *Definirea obiectivelor educației*, Buc., E.D.P., 1979
33. Dewey, J., *Democrație și educație*, Buc., E.D.P., 1972.
34. Dragu, A., *Structura personalității profesorului*, Buc., E.D.P., 1996.
35. Gagne, R., *Condițiile învățării*, Buc., E.D.P., 1975.
36. Gagne, R., Briggs, L.J., *Principii de design al instruirii*, Buc., E.D.P., 1982.
37. Geissler, E., *Mijloace de educație*, Buc., E.D.P., 1977.
38. Golu, M., *Devenirea personalității*, Buc., Ed. Geneze, 1993.
39. Iluț, P., *Sinele și cunoașterea lui. Teme actuale de psihopedagogie*, Iași, Ed. Polirom, 2001.
40. Ionescu, M., Radu, I., *Didactica modernă*, Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 1995.
41. Ionescu, M., *Clasic și modern în organizarea lecției*, Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 1982.
42. Ionescu, M., *Lecția între proiect și realizare*, Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 1982.
43. Iucu, R., *Managementul și gestiunea clasei de elevi - Fundamente teoretico-metodologice*, Iași, Ed. Polirom, 2000.
44. Joița, E., *Managementul educațional. Profesorul-manager: roluri și metodologie*, Iași, Ed. Polirom, 2000

45. Jinga, I., Istrate, E., *Manual de pedagogie*, Buc., Ed. All, 1998.
46. Jinga, I., Negreț, I., *Învățarea eficientă*, Buc., Ed. Aldin, 1999.
47. Jinga, I., Petrescu, A., *Evaluarea performanței școlare*, Buc., Ed. Adelfin, 1996.
48. Macovei, E., *Educabilitatea, în Pedagogie*, Buc., E.D.P., 1997.
49. Marcu, S., (coord.), *Competență didactică – perspectiva psihologiei*, Buc., Ed. All, 1999.
50. Marga, A., *Educația în tranziție*, Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 1999.
51. Meyer, G., *De ce și cum evaluăm*, Iași, Ed. Polirom, 2000.
52. Mitrofan, N., *Aptitudinea pedagogică*, Buc., Ed. Academiei, 1982.
53. Neacșu, I., *Instruire și învățare*, Buc., E.D.P., 1999.
54. Neacșu, I., *Școala românească în pragul mileniului III*, Buc., Ed. Paideia, 1997.
55. Negreț, I., *Educabilitatea în Manual de pedagogie*, (coord. Jinga și Istrate), Buc., Ed. All, 1998.
56. Nicola, I., *Procesul de învățământ în Pedagogie*, Buc., E.D.P., 1994.
57. Nicola, I., *Finalitățile acțiunii educaționale. Proiectarea educațională în Pedagogie*, Buc., E.D.P., 1994.
58. Oancea Ursu, Gh., *Ereditatea și mediul în formarea personalității*, Timișoara, Ed. Facla, 1985.
59. Păun, E., *Educația și dezvoltarea socială în domenii ale pedagogiei*, Buc., E.D.P., 1983
60. Păun, E., *Școala – abordare sociopedagogică*, Iași, Ed. Polirom, 1999.
61. Piaget, J., *Nașterea inteligenței la copil*, Buc., E.D.P., 1976.
62. Popescu-Neveanu, P., Zlate, M., Crețu, T., (coord.), *Psihologie școlară*, T.U.B., Buc., 1987.
63. Potolea, D., *Scopuri și obiective ale procesului didactic în Sinteze pe teme de didactică modernă* (coord. I.T. Radu), Culegere metodică editată de Tribuna Școlii, Buc., 1996.
64. Roco, M., *Creativitate și inteligență emoțională*, Iași, Ed. Polirom, 2001
65. Stan, E., *Pedagogie postmodernă*, Ed. Institutul European, Iași, 2003.
66. Stan, E., *Managementul clasei*, Ed. Aramis, Buc., 2003.
67. Stoica, A., *Evaluarea progresului școlar. De la teorie la practică*, Ed. Humanitas Educațional, Buc., 2003.
68. Șchiopu, U., Verza, E., *Psihologia vârstelor*, Buc., E.D.P., 1995.
69. Șchiopu, U., *Dicționar de psihologie*, Buc., Ed. Babel, 1997.
70. Șoitu, L., *Pedagogia comunicării*, Buc., E.D.P., 1997.
71. Tomas, J., *Marile probleme ale educației în lume*, Buc., E.D.P., 1995.
72. Tomșa, Gh., *Consilierea și orientarea în școală*, Buc., Casa de Editură și Presă Viața Românească, 1999.
73. Văideanu, G., *Educația la frontiera dintre milenii*, Buc., Ed. Politică, 1988.
71. Voegler, J., (coord.), *Evaluarea în învățământul preuniversitar*, Iași, Ed. Polirom, 2000
72. Zlate, M., *Fundamentele psihologiei*, Buc., Ed. XXI, 1994.
73. Zlate, M., *Eul și personalitatea*, Buc., Ed. Trei, 1997.
74. Ungureanu, D., *Teoria curriculum-ului*, Timișoara, Ed. Mirton, 1999.

**REGLEMENTĂRI DIN LEGEA 128/1997
privind statutul personalului didactic**

I. Funcțiile didactice și condițiile ocupării funcțiilor didactice în învățământul preșcolar

Art.5, alin.(1), lit (a) - funcțiile didactice pentru învățământul preșcolar sunt: educator/educatoare, institutor/institutoare.

Art.7, alin.(1), lit.(a) și lit.(c) - pentru ocuparea funcțiilor didactice în învățământul preșcolar trebuie îndeplinite următoarele condiții de studii:

- a) pentru educator/educatoare: absolvirea cu examen de diplomă a liceului pedagogic sau a unei școli echivalente, ori cu diplomă de licență sau absolvire urmată de un curs în domeniul psihopedagogic sau metodic specific;
- c) pentru institutor/institutoare: absolvirea cu examen de diplomă a colegiului universitar pedagogic, a liceului pedagogic sau a unei școli echivalente, urmată de absolvirea unei instituții de învățământ superior de lungă sau de scurtă durată ori de absolvirea cu diplomă de licență sau de absolvire, urmată de un curs specific în domeniul psihopedagogic și metodic.

II. Forme de organizare a perfecționării și condiții de participare

Art.32, alin.(1) – perfecționarea pregătirii personalului didactic se realizează prin forme și programe, în raport cu exigențele învățământului, cu evoluția diferitelor discipline de studiu, cicluri de învățământ și profiluri, precum și în funcție de necesitățile și de interesele de perfecționare a diferitelor categorii de cadre didactice.

Art.32, alin.(4), lit.(a-k) – principalele forme de organizare a perfecționării personalului didactic din învățământul preuniversitar sunt:

- a) activități metodico-științifice și psihopedagogice, realizate la nivelul unității de învățământ sau pe grupe de unități (comisii metodice, catedre și cercuri pedagogice);
- b) sesiuni metodico-științifice de comunicări, simpozioane și schimburi de experiență pe probleme de specialitate și psihopedagogice;
- c) stagii periodice de informare științifică de specialitate și în domeniul științelor educației;
- d) forme de perfecționare prin corespondență (învățământ la distanță);
- e) cursuri fără frecvență, organizate de instituții de învățământ superior, combinate cu consultații periodice, potrivit opțiunilor participanților;
- f) cursuri organizate de societăți științifice și de alte organizații profesionale ale personalului didactic;

- g) cursuri de perfecționare a pregătirii de specialitate, metodice și psihopedagogice sau pentru obținerea definitivării în învățământ ori a gradelor didactice, în conformitate cu prevederile legii;
- h) cursuri de pregătire și de perfecționare pentru personalul de conducere, de îndrumare și de control, potrivit unor programe specifice;
- i) burse de perfecționare și stagii de studiu și de documentare, realizate în țară și în străinătate;
- j) cursuri postuniversitare;
- k) doctorat.

Art.33, alin.(1) – personalul didactic, precum și personalul de conducere, de îndrumare și de control participă, o dată la 5 ani, la un program de perfecționare prevăzut de metodologia menționată la art.41.

Art.33, alin.(2) – intervalul prevăzut la alin.(1) poate fi redus în următoarele situații:

- a) când se produc schimbări esențiale la nivelul programelor școlare sau când se introduc noi metode ori tehnologii de instruire și de evaluare;
- b) la preluarea funcției, pentru personalul de conducere, de îndrumare și de control care nu are pregătire atestată în domeniul managementului educațional;
- c) la solicitarea consiliului de administrație al școlii sau al inspectoratului școlar, în cazul în care se constată lacune în pregătirea științifică, metodică și psihopedagogică a persoanei respective;
- d) la propria solicitare, cu recomandarea consiliului profesoral.

Art.33, alin.(3) – condiția prevăzută la alin.(1) se consideră îndeplinită, dacă persoana în cauză a obținut, în intervalul amintit, definitivarea în învățământ sau un grad didactic.

III. Definitivarea în învățământ

Art.34, alin.(1) – definitivarea în învățământ se poate obține de către personalul didactic de predare care îndeplinește condițiile de studii prevăzute la art.7 și care are un stagiu de cel puțin 2 ani la catedră, având în această perioadă funcția de bază în învățământ.

Art.34, alin.(2) – personalul didactic asociat, cu cel puțin $\frac{1}{2}$ normă didactică în specialitate, care îndeplinește condițiile de studii prevăzute la art.7, se poate prezenta la examenul de definitivare în învățământ, după un stagiu efectiv de cel puțin 3 ani la catedră.

Art.34, alin.(3) – prezentarea la examenul pentru definitivarea în învățământ este obligatorie după 2 ani de la efectuarea stagiului minim prevăzut la alin.(1).

Art.34, alin (4) – personalul didactic se poate prezenta la acest examen în trei sesiuni, în cel mult cinci ani. Personalul didactic titular care nu obține definitivarea în

învățăământ pierde calitatea de titular și, ca urmare, contractul individual de muncă al acestuia se desface, potrivit legii.

Art.34, alin (5) – examenul pentru definitivarea în învățăământ constă într-o inspecție școlară specială, precum și în susținerea unor probe scrise și orale care evaluează pregătirea de specialitate, metodică și pedagogică, pe baza unor programe aprobate de Ministerul Învățăământului.

Art.34, alin.(6) – personalul didactic care a obținut definitivarea în învățăământ i se recunoaște definitivatul pentru oricare dintre celelalte funcții didactice prevăzute la art.5, în cazul în care îndeplinește condițiile de studii necesare pentru ocuparea acestor funcții.

IV. Gradul didactic II

Art.35, alin.(1) – gradul didactic II se poate obține de către personalul didactic de predare care are o vechime la catedră de cel puțin 4 ani de la definitivarea în învățăământ și care demonstrează competență în activitatea instructiv-educativă, consemnată în fișa de evaluare anuală.

Art.35, alin.(2) – probele pentru obținerea gradului didactic II constau în:

- a) o inspecție școlară specială, precedată de cel puțin două inspecții școlare curente, eșalonate pe parcursul celor 4 ani;
- b) un test de specialitate și de metodică specialității, cu abordări interdisciplinare și de creativitate, elaborat pe baza unei tematici și a unei bibliografii aprobate de Ministerul Învățăământului, pentru fiecare specialitate în parte;
- c) o probă orală de pedagogie, pe baza unei programe aprobate de Ministerul Învățăământului, care cuprinde și elemente de psihologie și de sociologie educațională.

V. Gradul didactic I

Art.36, alin. (1) – gradul didactic I se poate obține de către personalul didactic de predare care are o vechime la catedră de cel puțin 4 ani de la acordarea gradului didactic II, cu rezultate deosebite în activitatea instructiv-educativă și de inovare pedagogică, evidențiate în fișa de evaluare anuală.

Art.36, alin.(2) – probele pentru obținerea gradului didactic I constau în:

- a) un colocviu de admitere, pe baza unei tematici și a unei bibliografii aprobate de Ministerul Învățăământului, pentru fiecare specialitate în parte;
- b) o inspecție școlară specială, precedată de cel puțin două inspecții școlare curente, eșalonate pe parcursul celor 4 ani, toate apreciate cu calificativul maxim;
- c) elaborarea unei lucrări metodică-științifice, sub îndrumarea unui conducător științific stabilit de instituția cu competențe în domeniu;
- d) susținerea lucrării metodică-științifice, în fața comisiei instituite, conform metodologiei Ministerului Învățăământului.

VI. Condiții pentru recunoașterea gradelor didactice

Art.37, alin.(1) – personalul didactic care a obținut definitivarea în învățământ sau gradul didactic II cu media 10 se poate prezenta, după caz, la examenele pentru gradul II, respectiv gradul I, cu un an mai devreme față de perioada prevăzută de lege.

Art.37, alin.(3) – personalul didactic de predare, cu diplomă de absolvire a învățământului universitar de scurtă durată, i se recunosc gradele didactice obținute în această calitate și în cazul absolvirii ulterioare cu diplomă de licență, a unei instituții de învățământ superior de lungă durată.

Art.37, alin.(4) – personalul didactic de predare, cu diplomă de absolvire a învățământului universitar de scurtă durată, care, ulterior obținerii gradelor didactice în această calitate, a absolvit, cu diplomă de licență, o instituție de învățământ superior de lungă durată și care a trecut prin concurs în învățământul liceal sau postliceal, i se recunosc gradele didactice.

Art.37, alin(5) – educatoarelor, învățătorilor, institutorilor și maiștrilor-instructori care au obținut gradele didactice II și I și ulterior au absolvit, cu diplomă de licență sau de absolvire, o instituție de învățământ superior li se recunosc aceste grade.